

การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงตาม ข้อกำหนดสหประชาชาติว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำ และมาตรการที่มีใช้การคุมขังสำหรับผู้กระทำผิดหญิง (Bangkok Rules)

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖

โดย ... นางสาวดวงกมล สังสกุลณีย์ กลุ่มงานติดตามและประเมินผล กองแผนงาน

ประเทศไทยได้ดำเนินการผลักดันมาตรฐานในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงให้เป็นที่ยอมรับของประเทศสมาชิกผ่านเวทีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จนได้รับการรับรองจากประเทศสมาชิกในการประชุมสมัชชาแห่งสหประชาชาติ สมัยที่ ๖๕ เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๓ เรื่องข้อกำหนดสหประชาชาติว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำ และมาตรการที่มีใช้การคุมขังสำหรับผู้กระทำผิดหญิง (ข้อกำหนดกรุงเทพฯ Bangkok Rules)

ถือเป็นข้อกำหนดฉบับแรกของสหประชาชาติที่กำหนดแนวทางปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำ และเป็นบทบาทเชิงรุกที่สำคัญของไทยในการส่งเสริมให้มีการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในระบบความยุติธรรมทางอาญาของผู้ต้องขังหญิงและบุตรติดผู้ต้องขังหญิงทั่วโลก อีกทั้งยังเป็นการเทิดพระเกียรติพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา ในฐานะที่ทรงเป็นผู้ริเริ่มโครงการ ELFI และทรงทุ่มเทพระวิริยะอุตสาหะจนประสบผลสำเร็จในการสนับสนุนให้ข้อกำหนดกรุงเทพฯ ได้รับการยอมรับในเวทีสหประชาชาติ ในที่สุด

เมื่อประเทศไทยเป็นผู้ริเริ่มข้อกำหนดฯ ดังนั้น ผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำของไทยจึงควรได้รับประโยชน์เป็นลำดับแรก กรมราชทัณฑ์จึงจำเป็นต้องเร่งปรับปรุงสวัสดิภาพและความเป็นอยู่ของผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำทั่วประเทศอย่างจริงจังเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานตามข้อกำหนดกรุงเทพฯ และเพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับประเทศต่าง ๆ อีกทั้งจะส่งเสริมและสนับสนุนข้อกำหนดกรุงเทพฯ ให้ได้รับการปฏิบัติอย่างแพร่หลายเพื่อประโยชน์ของผู้ต้องขังหญิงทั่วโลกต่อไป

ในห้วงเวลาที่ผ่านมา กรมราชทัณฑ์ได้ดำเนินการสร้างความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงตามข้อกำหนดสหประชาชาติฯ รวมถึงการเร่งปรับปรุงสวัสดิภาพและความเป็นอยู่ของผู้ต้องขังหญิงในทัณฑสถาน/เรือนจำทั่วประเทศ ตั้งแต่การจำแนกลักษณะและการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงที่มีลักษณะพิเศษแต่ละประเภท การกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยและการดูแลสุขภาพที่เป็นความต้องการเฉพาะของผู้ต้องขังหญิง รวมถึงการดูแลบุตรที่ติดผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำ ทั้งนี้เพื่อให้การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงสอดคล้องตามมาตรฐานที่กำหนด ถึงอย่างไรก็ตาม การดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาตามข้อกำหนด ยังคงมีข้อจำกัดการดำเนินงาน เนื่องจากสาเหตุสำคัญ คือ สถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงของจำนวนผู้ต้องขังหญิงที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โครงสร้างของสถานที่ควบคุมผู้ต้องขังที่มี สภาพเก่า ข้ำรุดทรุดโทรมและมีความคับแคบ การขาดต้นแบบในการถ่ายทอดความรู้ไปยังเรือนจำทั่วประเทศ รวมถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากคุมขัง

เพื่อเป็นการบรรเทาปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงตามข้อกำหนดสหประชาชาติฯ กรมราชทัณฑ์ ได้จัดทำคำขอตั้งงบประมาณและได้รับอนุมัติงบประมาณ**บรายจ่ายอื่น รายการการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำ (Bangkok Rules) ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖ วงเงิน ๘,๖๐๖,๖๐๐ บาท** ทั้งนี้ เพื่อให้ทัณฑสถานหญิงและเรือนจำชายที่มีแดนหญิงสามารถปฏิบัติงานภายใต้ข้อจำกัดที่เกิดขึ้นได้ในระดับหนึ่ง โดยได้อนุมัติงบประมาณเพื่อพัฒนาสิ่งจำเป็นพื้นฐานในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิง ได้แก่ การก่อสร้าง/ปรับปรุง ห้องแม่และเด็ก จำนวน ๑๖ แห่ง ห้องพยาบาล จำนวน ๑๓ แห่ง จัดหาตู้ล็อกเกอร์ จำนวน ๑๓ แห่ง ซ่อมแซม เรือนนอน จำนวน ๑๕ แห่ง ปรับปรุงที่ตากผ้าและที่อาบน้ำ จำนวน ๑๑ แห่ง และแก้ไขปัญหาคความจำเป็นเร่งด่วน จำนวน ๔๗ แห่ง

นอกจากนี้ ยังได้รับงบประมาณจากผู้บริหารกรมราชทัณฑ์ (รอง อรท.พ. นายสมศักดิ์ รั้งสิโยภาส) งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖ วงเงิน ๓,๙๗๘,๗๗๔ บาท ซึ่งท่านให้ความสนใจและต้องการสนับสนุนการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงตามข้อกำหนดสหประชาชาติฯ เพื่อสร้างขวัญ กำลังใจและเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเรือนจำ/ทัณฑสถาน

โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับปรุงคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังหญิงในเรื่อง “ห้องสุขา” ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นพื้นฐานในดำรงชีวิตประจำวัน เนื่องด้วยสภาพของห้องสุขาปัจจุบันมีสภาพชำรุดทรุดโทรม ประกอบกับมีจำนวนไม่เพียงพอกับจำนวนผู้ต้องขังหญิงที่อยู่ในความควบคุมดูแล ซึ่งได้อนุมัติงบประมาณสำหรับก่อสร้าง/ปรับปรุงห้องสุขา จำนวน ๒๔ แห่ง

และยังให้การสนับสนุน ตู้ล็อกเกอร์ ให้แก่เรือนจำ/ทัณฑสถาน เพื่อให้ผู้ต้องขังหญิงมีตู้สำหรับจัดเก็บสิ่งของเครื่องใช้ เพื่อความเป็นระเบียบและง่ายต่อการตรวจค้นสิ่งของต้องห้ามตามกฎหมาย แก่เรือนจำ/ทัณฑสถาน จำนวน ๒๐ แห่ง รวมถึงการแก้ไขปัญหาคความจำเป็นเร่งด่วน จำนวน ๘ แห่ง

เพื่อเป็นการเติมเต็มสิ่งจำเป็นพื้นฐานที่ครบถ้วนและยกระดับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิง ตลอดจนการบริหารความจุผู้ต้องขังให้เป็นตามความจุเฉลี่ยย้าย กรมราชทัณฑ์จึง **ขอรับการสนับสนุนเงินดอกเบี้ยอันเกิดจากเงินกลาง กระทรวงยุติธรรม ตามโครงการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงตามข้อกำหนดสหประชาชาติฯ (Bangkok Rules) ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖** เพื่อการพัฒนาทัณฑสถานต้นแบบและแดนหญิงในเรือนจำชายที่มีศักยภาพในการพัฒนา จำนวน ๑๖ แห่ง **วงเงิน ๑๕๒,๙๕๕,๓๔๐ บาท**

เป้าหมายการปรับปรุงและพัฒนา
โดยขอรับการสนับสนุนเงินดอกเบี้ยอันเกิดจากเงินกลางกระทรวงยุติธรรม
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖

เรือนจำและทัณฑสถานต้นแบบ จำนวน ๘ แห่ง

๑) ทัณฑสถานหญิงกลาง	๕) ทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง
๒) ทัณฑสถานหญิงธนบุรี	๖) เรือนจำกลางราชบุรี
๓) ทัณฑสถานหญิงนครราชสีมา	๗) เรือนจำชั่วคราวแค่น้อย
๔) ทัณฑสถานหญิงสงขลา	๘) เรือนจำชั่วคราวหนองเรียง

เรือนจำชายที่ควบคุมดูแลผู้ต้องขังหญิง จำนวน ๘ แห่ง

๑) เรือนจำกลางนครพนม	๕) เรือนจำจังหวัดตรัง
๒) เรือนจำกลางนครปฐม	๖) เรือนจำอำเภอบัวใหญ่
๓) เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๗) เรือนจำอำเภอนางรอง
๔) เรือนจำจังหวัดสิงห์บุรี	๘) เรือนจำอำเภอลำสนัก

ผลที่คาดว่าจะได้รับการจากการพัฒนาและปรับปรุง
ทัณฑสถานหญิง/แดนหญิงในเรือนจำชาย

